

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikk		Osztályozás
	Szerző	342.725	
	Cím	Magyarul!	Idő
	Forrás:	Esti ujság.	"1901"
	Bp.	1901	VIII/31
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	
			Személy
			Helyszám

Magyarul!

Az volna a helyes és az volna a természet is, hogy Magyarország fővárosa fővárosa legyen a magyarságnak is. Szíve az országnak legyen teljesen és tökéletesen magyar. Hogy a ki idejön, tisztán lássa benne a nemzet egyéniségét a maga teljes valóságában és összes jellemző tulajdonságaival. A nemzeti élet itt kell, hogy leg-erősebben lüktessen, leghatalmasabban kibontakozzék: öröme a magyarnak, a ki fővárosát meglátogatja és tanulságot az idegennek, a ki idevetődik és a mit itt lát, abból ítéli meg az országot. A hol a nemzet szervezetének erei összefutnak, a hol erőinek legerősebb és legjelentősebb alkotásai fölhalmozódnak, természetesen ott kellene legtisztábban látszania a nemzeti élet működésének is. Annyival is inkább, mert idegeneknek olyan tömege, a mely ezt a karaktert elhomályosíthatná, bizony Budapestet el nem árasztja.

Sajnáljuk, de nem panaszkodjunk és rovására nem írjuk, hogy Budapest magyarság tekintetében például Debrecennel, vagy Kecskeméttel egy sorba nem állítható. Bajának tudjuk, de nem bűnének és igazságtalanság volna azt állítani, hogy nincs meg benne a törekvés a baj megszüntetésére. Ha a magyarságban még nem is, de a magyarosodásban vezető példa lehet. Táguló melle gyönyörűséggel szívja magába a magyarság tiszta levegőjét, lelke, tüdeje, szíve ezen táplálkozik és a magyar szó édes csengése, mint egy aranyos áradat egyre terjed, egyre hódít iskoláiban, utcáin, templomaiban és házaiban.

Tanulásának és nemesebb szórakozásainak nyelve a magyar. Nem minden öregje magyar még nyelvében, de nyelvében is magyar már minden gyermeke, fiatalága, a jelenbe nyomuló jövője. A jövő minden nyílt forrásból a magyarság hullámai buzognak, előretörnek, hatalmasra dagadnak és nincs bűnös akarat, a mely utjukat állani kívánná. A kit nemzete nyelvére a múltban meg nem tanítottak, a mulasztást keservesen sajnálja, ha teheti, pótolja, ha már vén hozzá, gyermekei magyarságán vigasztalódik. Erzi és tudja, hogy itt mindenkinek magyarnak kell lennie nemcsak érzésben, hanem kifejezésben is.

Szívesen ismerjük el, hogy Budapest szépen magyarosodik; olyan érdem, a mely kötelesség, nem dicséret jár vele, hanem haszon. Kényszeríteni rá, hála Istennek csak a megátalkodottakat kell, a kik kevesen vannak: de a buzdítás mindig elkel. Többen vannak azok, a kiknél nem az akarat hiányzik, még kevésbé az érzés: de fogyatékos a kitarítás, lankadó az energia és megtántorodó az ítélet. Még mindig akad ember, a ki sérelmet lát abban, ha a magyar postáskisasszony nem hajlandó németül beszélni a felekkel és még több akad, a ki maga nagyon is hajlandó németül beszélni, holott magyarul is tud. A ki nem érti, micsoda bántó és hálátlan cselekedetet követ el, a mikor magyarul tudó magyar ember létére táplálékot ad annak a föltevésnek, mint ha — szívesebben beszélné németül. A főváros

01. sz.

egy köztisztelőben álló, előkelő polgártól panaszos levelet kaptunk a budai hegyek nyaraló közönségének németségéről. Elmondja, hogy a fogaskerekű vasuton, az állomás körüli sétautakon kincsért se hall magyar szót. Németül köszön, beszél mindenki: mintha az volna a legújabb nyári divat. Rossz divat és helytelen. A magyar nyelv éppen úgy kibírja a nyári meleget, mint a német és minek azt a gyakorlat kelteni az emberekben, hogy a magyarság — leolvadhat valakiről a forróságban. Ez a gyanu annál kellemetlenebb, minél igazságtalanabb és nem való, hogy bárki is fölösleges előzékenységből magára vegye. Mert a legtöbbször ez az ok. Edes hazai nyelvünk dolgában szörnyen előzékenyek és konciliánsak vagyunk. Elég, ha a pincés németül kérdi, mit akarunk: kötelességünknek tartjuk németül válaszolni rá. Szólaljon meg valaki egy társaságban németül, mindenki azt hiszi, tartozik németül beszélni a kedvéért, még akkor is, ha tudjuk, hogy az illető magyarul is tud. Pedig — különösen a fiatalabb nemzedéknek akárhányszor ugyancsak nehezére esik a dolog: de azért inkább husz ember törí a germán szót, mint hogy egynek nehezére essék — a magyar.

Hiszen szép dolog az udvariasság és van abban is valami kellemes tanulság, hogy az emberek ma már inkább röstellik azt, ha rosszul beszélnek magyarul, mint azt, ha rosszul beszélnek németül: de az udvariasság álljon meg ott, a hol a nemzet-

nek nagy kincsének és nagy érdekének áldozata járna vele. A ki keveset tud magyarul, nem tanul többet, ha — németül beszél, még kevésbé kívánhatja, hogy az ő gyöngeségét mások szenvedjék meg. Magyarországon vagyunk. A ki nem tud magyarul, tanuljon meg: a ki tud, ne mellőzze a maga anyanyelvét annak a kedvéért, a ki nem tud. Se télen, se nyáron, se a vilámoson, se a fogaskerekűn. A hazájának mégis csak többel tartozik az ember, mint egyik-másik ur gyöngeségének.